

HÖGSTA DOMSTOLENS DOM

meddelad i Stockholm den 21 december 2020

Mål nr

B 5987-19

PARTER

Klagande

DANIEL Hans Raimo Lindskog Harria, 19910422-2618
Östermalmsvägen 2 B
815 75 Söderfors

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Michael Hennel
Advokatfirman Hennel AB
Södra Strandgatan 16
802 50 Gävle

Motpart

Riksåklagaren
Box 5553
114 85 Stockholm

SAKEN

Hets mot folkgrupp

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Hovrätten för Nedre Norrlands dom 2019-10-16 i mål B 1520-18

Hovrättens dom

se Bilaga

DOMSLUT

Högsta domstolen fastställer hovrättens domslut.

Michael Hennel ska få ersättning av allmänna medel för försvaret av Daniel Lindskog Harria i Högsta domstolen med 8 775 kr. Av beloppet avser 7 020 kr arbete och 1 755 kr mervärdesskatt. Staten ska svara för denna kostnad.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Daniel Lindskog Harria har yrkat att Högsta domstolen ska frikänna honom.

Riksåklagaren har motsatt sig att hovrättens dom ändras.

DOMSKÄL

Bakgrund

1. Daniel Lindskog Harria kommenterade den 31 januari 2018 ett inlägg i Facebookgruppen Politikfakta genom att skriva ”Äckliga muslimjävel”. Inlägget länkade till en artikel som handlade om en man av utländsk härkomst som påstods ha begått en hedersrelaterad våldtäkt.
2. Tingsrätten frikände Daniel Lindskog Harria från åtal för hets mot folkgrupp eftersom annat inte ansågs visat än att meddelandet var riktat mot personen i artikeln och att han således inte uppsåtligen hade uttryckt missaktning för en folkgrupp eller en annan sådan grupp av personer. Hovrätten

har ändrat tingsrättens dom och dömt Daniel Lindskog Harria för hets mot folkgrupp till villkorlig dom och 40 dagsböter.

Vad målet gäller

3. I målet aktualiseras framför allt frågan om ett meddelande med nedsättande innehåll som formulerats som om det är riktat mot en enskild person även kan anses uttrycka missaktning för en folkgrupp eller en annan sådan grupp av personer och föranleda ansvar för hets mot folkgrupp.

Rättslig reglering

4. Den som i ett uttalande eller i ett annat meddelande som sprids hotar eller uttrycker missaktning för en folkgrupp eller annan sådan grupp av personer med anspelning på ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, trosbekännelse eller sexuell läggning, döms för hets mot folkgrupp till fängelse i högst två år eller, om brottet är ringa, till böter (16 kap. 8 § brottsbalken, här aktuell i dess lydelse före den 1 januari 2019).

5. Med missaktning avses förtal och smädelser men även andra kränkande omdömen, såsom förlöjliganden av den aktuella gruppen. Även indirekta uttryck för missaktning omfattas. Utanför det straffbara området faller meddelanden som kan ses som saklig kritik. Enligt förarbetena kommer straffansvar i fråga endast om det är fullt klart att gränsen för en saklig och vederhäftig diskussion om gruppen är överskriden. Eftersom straffbestämelsen innebär en begränsning av yttrandefriheten ska den tolkas restriktivt. Tolkningen ska dessutom ske så att Europakonventionens krav uppfylls. (Se prop. 1970 nr 87 s. 72 f. och prop. 2001/02:59 s. 14 f., jfr bl.a. ”De otillåtna märkena” NJA 1996 s. 577, ”Predikan i Borgholm” NJA 2005 s. 805 och ”Flygbladen på skolan” NJA 2006 s. 467.)

6. Bedömningen av om ett visst meddelande utgör hets mot folkgrupp ska ske utifrån sammanhanget och motiven för gärningen. Innehållet måste, vid en objektiv bedömning, framstå som innefattande hot mot eller uttryck för missaktning för en sådan grupp som avses i bestämmelsen. Meddelandet ska bedömas med utgångspunkt i det budskap som det förmedlar snarare än genom en textkritisk granskning av de exakta ordalagen. Centralt för prövningen är hur en mottagare har haft anledning att uppfatta innehållet. (Jfr prop. 2017/18:59 s. 41 f. och t.ex. ”Flygbladen på skolan”.)

7. Straffansvar förutsätter att meddelandet har spritts, dvs. att det har överförts till personer utanför den helt privata sfären. Spridning av rasistiska eller liknande meddelanden är således straffbelagd inte bara när det sker till allmänheten, utan även när det sker i ett begränsat sällskap, t.ex. inom en organisation. Meddelandet måste ha nått ut till fler än ett fåtal, men det är inte nödvändigt att ett större antal personer har tillgodogjort sig innehållet. Det räcker att det har gjorts tillgängligt för dem. (Se prop. 1986/87:151 s. 108 f., prop. 2001/02:59 s. 15 och ”Uttalandena på bussen” NJA 1999 s. 702.)

Meddelanden riktade mot en enskild individ

8. Bestämmelsen straffbelägger gärningar riktade såväl mot särskilda etniska och andra grupper som mot kollektiv av sådana grupper, exempelvis invandrare i Sverige. Uttalanden och andra meddelanden som avser enskilda identifierbara individer eller grupper av sådana individer, t.ex. en familj, omfattas däremot inte. I sådana fall kan det i stället bli aktuellt att tillämpa andra straffbestämmelser om t.ex. olaga hot eller förolämpning. (Se prop. 1981/82:58 s. 11 ff. och 23 och prop. 2001/02:59 s. 23.)

9. Det sagda utesluter inte att omständigheterna i ett visst fall kan vara sådana att exempelvis ett hot eller förtal avseende en eller flera enskilda individer också kan ses som ett meddelande om en folkgrupp eller en annan sådan grupp av personer. Om meddelandet sprids i tillräcklig omfattning (jfr

p. 7) kan det vara aktuellt att döma för både hets mot folkgrupp och t.ex. olaga hot i konkurrens. (Jfr ”Uttalandena på bussen”).)

Bedömningen i detta fall

10. Det är klarlagt att Daniel Lindskog Harria skrev ”Äckliga muslimjävel” i en kommentar till ett inlägg i Facebookgruppen Politikfakta. Själva inlägget delades cirka 390 gånger samt fick omkring 1 300 reaktioner och 160 kommentarer.

11. Den artikel som inlägget hänvisade till handlade om en man av utländsk härkomst som påstods ha gjort sig skyldig till en hedersrelaterad våldtäkt. Daniel Lindskog Harria har förklarat att han skrev kommentaren i vrede mot förövaren och att den var riktad endast mot den personen.

12. Ordalagen i kommentaren sammantaget med att den gjordes i omedelbar anslutning till artikeln kan inte förstås på annat sätt än att Daniel Lindskog Harria menade att mannens brott var direkt kopplat till dennes förmodade religiösa övertygelse som muslim. Kommentaren förmedlade därmed ett nedsättande budskap om att muslimer i allmänhet är benägna att begå en viss typ av allvarliga brott. Även i övrigt gav kommentaren tveklöst uttryck för missaktning av gruppen muslimer i den mening som avses i bestämmelsen om hets mot folkgrupp.

13. Genom att lägga ut sin kommentar på internet, med risk för i princip okontrollerad spridning, gjorde Daniel Lindskog Harria kommentaren tillgänglig för en obestämd krets personer. Det saknar betydelse hur många personer som faktiskt tog del av kommentaren.

14. Kommentaren kan mot den angivna bakgrunden inte uppfattas som endast riktad mot mannen i artikeln utan utgjorde även ett sådant meddelande som avses i straffbestämmelsen om hets mot folkgrupp. Det var fråga om ett

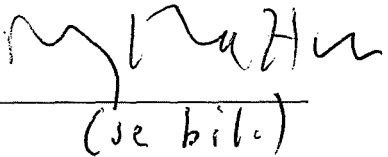
kränkande värdeomdöme som helt klart överskred gränsen för saklig kritik och debatt.

15. Det är alltså utrett att Daniel Lindskog Harria har uttryckt missaktning för en folkgrupp eller en annan sådan grupp av personer med anspelning på trosbekännelse. Med hänsyn till omständigheterna råder det ingen tvekan om att han har haft uppsåt till gärningen. Daniel Lindskog Harria ska därför dömas för hets mot folkgrupp i enlighet med åtalet.

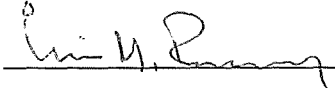
16. Högsta domstolen instämmer i hovrättens bedömning i fråga om rubricering och påföljd.

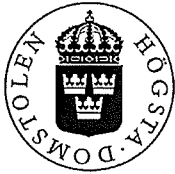

_____ (se bil.)

I avgörandet har deltagit justitieråden Anders Eka, Svante O. Johansson, Dag Mattsson (skiljaktig), Malin Bonthron (referent) och Eric M. Runesson
Föredragande har varit justitiesekreteraren Charlotte Hellner Kirstein

Datum
2020-11-17

Mål nr B 5987-19

Bilaga

SKILJAKTIG MENING

Justitierådet Dag Mattsson är skiljaktig och ogillar åtalet.

Bestämmelsen i 16 kap. 8 § brottbalken om hets mot folkgrupp tar sikte på rasistiska och liknande yttranden. För straffansvar krävs att meddelandet innebär uttryck för hot mot eller missaktning för en grupp människor med avseende på deras ras, religiösa övertygelse eller andra angivna egenskaper.

Straffstadgandet tillkom 1948 mot bakgrund av erfarenheterna av vulgärpropagandan och den antisemitiska förföljelsen under föregående decennier. Tidigare hade gärningar av detta slag kunnat straffas som förargelseväckande beteende. Rekvisitet missaktning togs in i bestämmelsen 1971 i samband med tillträdet till FN:s rasdiskrimineringskonvention. Det ersatte då rekvisiten förtal och smädelse. Avsikten var att ge bestämmelsen en större räckvidd, framför allt för att i enlighet med konventionen säkerställa att förlöjliganden omfattades.

Bedömningen av den närmare innebörden ska ta sin utgångspunkt i det förhållandet att straffstadgandet utgör en inskränkning i den grundlagskyddade yttrandefriheten. Denna frihet får enligt regeringsformen inte begränsas mer än vad som som är nödvändigt för att nå det ändamål som ska motivera begränsningen. Hets mot folkgrupp är ett brott mot den allmänna ordningen. Ändamålet med straffstadgandet är att förhindra det anstötliga och

Dok.Id 194069

HÖGSTA DOMSTOLEN	Postadress	Telefon 08-561 666 00	Expeditionstid
Riddarhustorget 8	Box 2066	Telefax -	08:45–12:00
	103 12 Stockholm	E-post:	13:15–15:00
		hogsta.domstolen@dom.se	
		www.hogstadamstolen.se	

för hela samhällslivet farliga i att en grupp i befolkningen förföljs på grund av sin ras, trosövertygelse eller liknande. Det är naturligt att straffbestämmelsen tillämpas i det enskilda fallet med beaktande av den starka begränsning som ligger i regeringsformens krav på nödvändighet för att uppnå lagstiftningens grundläggande syfte.

Vid bedömningen av innebörden av straffstadgandet ska vidare beaktas att det är fråga om ett allvarligt brott för vilket straffet är enbart fängelse, när inte brottet undantagsvis kan bedömas som ringa. Hets mot folkgrupp är i straffhänseende ett allvarligare brott än annan närliggande brottslighet, inte bara svårare än förargelseväckande beteende och förtal utan också svårare än olaga hot, uppvigling och olaga diskriminering. Det ska röra sig om en gärning som i princip förtjänar fängelse.

Ordet missaktning har ingen entydig innebörd. Med missaktning kan man avse sådant som förakt, hånfull överlägsenhet, kränkande nedvärdering och liknande. Men ordet kan användas också för avsevärt mindre grova men ändå klandervärda beteenden, t.ex. förnedrande, förolämpande eller stötande yttringar eller bara respektlöshet. Missaktningen ska vara för gruppen som sådan, men även indirekta uttryck för missaktning kan omfattas av straffbestämmelsen.

Om man skulle tillämpa straffstadgandet rakt av enligt ordalagen, kan straffansvaret bli långtgående och oklart avgränsat och rättsläget bli osäkert, något som Lagrådet anmärkte på i 1970 års lagstiftningsärende (se prop. 1970:87 s. 126). Det framstår som självklart att stadgandet inte kan vara avsett att tillämpas på de former av missaktning som mest är ett ohyfsat, provocerande och stötande beteende men ofarligt för den allmänna ordningen. En alltför utsträckt tillämpning av rekvisitet missaktning kan riskera att relativisera den allvarliga brottslighet som kriminaliseringen är avsedd att riktas in på och med tiden försvaga genomslaget för straffstadgandets angelägna samhällssyfte.

Med hänsyn till svårigheten med det valda uttrycket missaktning uttalades från riksdagen i 1970 års lagstiftningsärende att uttrycket måste tolkas med viss försiktighet samt att därunder inte borde innefattas alla yttranden av ned-sättande eller förnedrande natur utan för straffbarhet borde krävas att det var fullt klart att yttrandet överskred gränsen för en saklig och vederhäftig diskussion rörande gruppen i fråga (se NJA II 1970 s. 535). Vad som sades om saklig och vederhäftig diskussion kan inte förstås som att lagstiftaren angett en bestämd förutsättning för strafffrihet; tanken kan inte vara att i alla dessa sammanhang kräva balanserad och rationell diskussion. Riksdagsuttalandet får uppfattas mer som en erinran om behovet av försiktighet och restriktivitet i tillämpningen än som en anvisning för enligt vilka kriterier prövningen bör ske i enskilda fall (jfr ”Flygbladen på skolan” NJA 2006 s. 467 särskilt justitierådet Victors tillägg).

Behovet av en försiktig och restriktiv tillämpning har på olika sätt återkommande betonats i senare lagstiftningsärenden rörande stadgandet, varvid det hänvisats till den begränsning som regeringsformen föreskriver. Det har även framhållits av Högsta domstolen (se ”De otillåtna märkena” NJA 1996 s. 577 och ”Predikan i Borgholm” NJA 2005 s. 805).

Också den utformning som straffstadgandet har fått ger stöd för att rekvisitet missaktning är avsett att tillämpas återhållsamt. Det förhållandet att missaktning i lagtexten förekommer tillsammans med ett så påtagligt straffvärt handlande som hot mot en skyddad grupp talar, liksom brottsrubriceringens ”hets”, för att missaktningen för att vara straffbar ska vara tydlig och någorlunda kvalificerad. Det kan noteras att regeringen 1981 föreslog att ”missaktning” skulle bytas mot ”förakt” för att språkligt precisera och bättre markera det straffvärda området och att riksdagen inte ansåg att det fanns tillräckliga skäl för den ändringen (se prop. 1981/82:58 s. 13 f. och bet. JuU 1981/82:41 s. 6 f.).

Mot bakgrund av det anförda måste det för straffansvar som princip krävas att missaktningen för gruppen i fråga har kommit till ett klart och otvetydigt uttryck. En samlad och nyanserad bedömning ska göras, där hänsyn tas till hur yttrandet kan allmänt uppfattas och påverka ordningen i samhället.

Av väsentlig betydelse blir i vilket sammanhang yttrandet förekommer och omständigheterna kring det. I princip ska yttrandet bedömas utifrån det budskap som det förmedlar snarare än en textkritisk granskning. Vad som isolerat kan framstå som ett kanske ganska oskyldigt yttrande kan, när det sätts i sitt sammanhang och ses i ett bredare perspektiv, ändå vara ett klart uttryck för missaktning som i förlängningen kan bidra till övergrepp mot den aktuella gruppen. Omvänt kan sammanhanget medföra att ett i och för sig förgripligt yttrande inte kan sägas tydligt visa på någon egentlig missaktning för gruppen som sådan. Även om bedömningen ska vara huvudsakligen objektiv, är rekvisitets karaktär sådant att det inte går att bortse från motiven och tanken bakom yttrandet. Det saknar däremot betydelse om någon i den angripna gruppen har tagit del av yttrandet eller inte; avgörande är hur yttrandet uppfattas allmänt i samhället.

I målet leder detta till följande.

Av utredningen framgår att Daniel Lindskog Harria på en facebooksida läste en ditlänkad artikel som handlade om en dom på fyra års fängelse för en enligt domstolen rå och kalkylerad våldtäkt i en familjesituation, där förövaren angavs ha hänvisat till att han begick brottet för att få återupprättelse för sin värdighet. När Daniel Lindskog Harria hade läst färdigt skrev han orden ”äckliga muslimjävel” i kommentarsfältet under länken. Han har förklarat att han inte har något emot muslimer men tycker våldtäktsmän generellt är äckliga och blev förbannad på förövaren när han läste artikeln; förövaren kom från Syrien och han tror att det stod att han var muslim.

Den kommentar som Daniel Lindskog Harria skrev var i och för sig av sådant slag att den kan förstås som ett uttryck för förakt för den grupp människor som har muslimsk tro. I sitt sammanhang kunde den korta och uppenbarligen spontana kommentaren emellertid uppfattas också på ett annat sätt, närmast som ett utfall bara mot förövaren och brottet.

Kommentaren kan alltså inte anses ha gett ett så klart och otvetydigt uttryck för missaktning för muslimer att det konstituerar hets mot folkgrupp. Liksom tingsrätten finner jag att Daniel Lindskog Harria inte ska fällas till ansvar.

HOVRÄTTEN FÖR
NEDRE NORRLAND

Rotel 12

DOM
2019-10-16
Sundsvall

Mål nr
B 1520-18

Sid 1 (3)

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Gävle tingsrätts dom den 15 november 2018 i mål nr B 2074-18, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 1)

Klagande (Åklagare)

Kammaråklagare Peter Olofsson
Åklagarkammaren i Gävle

Motpart (Tilltalad)

DANIEL Hans Raimo Lindskog Harria, 19910422-2618
Östermalmsvägen 2 B
815 75 Söderfors

Offentlig försvarare: Advokat Michael Hennel
Advokatfirman Hennel AB
Södra Strandgatan 16
802 50 Gävle

SAKEN

Hets mot folkgrupp

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten ändrar tingsrättens dom på så sätt att hovrätten dömer Daniel Lindskog Harria, enligt 16 kap. 8 § första stycket brottsbalken, för hets mot folkgrupp den 31 januari 2018 och bestämmer påföljden till villkorlig dom och 40 dagsböter om 310 kr.

Daniel Lindskog Harria ska betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Michael Hennel får ersättning av staten för arbete med 3 162 kr, varav 632 kr utgör mervärdesskatt.

Daniel Lindskog Harria ska återbetala kostnaderna för försvararen i hovrätten och vid tingsrätten till staten.

Dok.Id 160460

Postadress
Box 170
851 03 Sundsvall

Besöksadress
Södra Tjörngatan 2

Telefon
060-18 68 00
E-post: hovratten.nedrenorrland@dom.se
www.hovrattenfordrenorrland.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

YRKANDEN I HOVRÄTTEN

Åklagaren har yrkat att hovrätten dömer Daniel Lindskog Harria för hets mot folkgrupp.

Daniel Lindskog Harria har motsatt sig att tingsrättens dom ändras.

UTREDNINGEN I HOVRÄTTEN

I hovrätten har åberopats samma bevisning som vid tingsrätten. Det videoinspelade förhöret med Daniel Lindskog Harria från tingsrätten har spelats upp.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Som tingsrätten konstaterat är det klarlagt att Daniel Lindskog Harria skrev ”äckliga muslimjävel” i en kommentar till en artikel i Facebook-gruppen Politikfakta och att meddelandet var tillgängligt för andra på det sätt som krävs för ansvar för hets mot folkgrupp.

Frågan är om Daniel Lindskog Harria genom kommentaren visade missaktning för en folkgrupp eller en annan grupp av personer med anspelning på etniskt ursprung och trosbekännelse. Tingsrätten har besvarat denna fråga nekande med hänvisning till att Daniel Lindskog Harria riktade meddelandet endast till den person som omnämns i Politikfaktas artikel.

Hovrätten konstaterar dock att brottet hets mot folkgrupp inte förutsätter att ett meddelande riktas till flera olika personer inom den aktuella folkgruppen. Ett meddelande som är riktat mot en särskilt utpekad person kan utgöra hets mot folkgrupp om meddelandet, förutom att det är nedsättande för adressaten, även uttrycker missaktning för folkgruppen som sådan (jfr. rättsfallet NJA 1999 s. 702).

Daniel Lindskog Harrias kommentar måste ses i sitt sammanhang. Politikfaktas artikel handlar om en man av utländsk härkomst som dömts för en våldtäkt motiverad av heder. Kommentaren kan mot den bakgrunden svårligen uppfattas på annat sätt än att Daniel Lindskog Harria menade att mannens brott var direkt kopplat till dennes förmodade religiösa övertygelse som muslim. Det står därmed klart att Daniel Lindskog Harria visade missaktning för folkgruppen som sådan på det sätt som avses i bestämmelsen om hets mot folkgrupp. Eftersom kommentaren vidare tydligt överskridit gränsen för en saklig och vederhäftig debatt ska Daniel Lindskog Harria dömas för hets mot folkgrupp. Brottet är inte att bedöma som ringa.

Påföljden kan stanna vid en villkorlig dom i föreningen med ett måttligt bötesstraff.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast **onsdag den 13 november 2019**.

Erik Brattgård

Rikard Ebbing

Oskar Viström

I avgörandet har deltagit hovrättspresidenten Erik Brattgård, hovrättsrådet Rikard Ebbing (skiljaktig), tf. hovrättsassessorn Oskar Viström, referent, samt nämndemännen Sten-Erik Nilsson och Ann-Louise Svensson (skiljaktig).

Skiljaktig mening, se bilaga C.

GÄVLE TINGSRÄTT
Enhet 1

DOM
2018-11-15
meddelad i
Gävle

Mål nr: B 2074-18

PARTER (Antal tilltalade: 1)

Tilltalad

DANIEL Hans Raimo Lindskog Harria, 19910422-2618
Killingvägen 13 C
811 37 Sandviken

Offentlig försvarare:

Advokat Michael Hennel
Advokatfirman Hennel AB
Södra Strandgatan 16
802 50 Gävle

Åklagare

Kammaråklagare Therese Stensson
Åklagarmyndigheten
Åklagarkammaren i Gävle
Box 1014
801 34 Gävle

DOMSLUT

Åtal som den tilltalade frikänns från

Hets mot folkgrupp, 16 kap 8 § 1 st brottsbalken
2018-01-31

Ersättning

1. Michael Hennel tillerkänns ersättning av allmänna medel med 3 113 kr. Av beloppet avser 2 490 kr arbete och 623 kr mervärdesskatt.
 2. Kostnaden för försvaret ska stanna på staten.
-

Postadress
Box 1194
801 36 Gävle

Besöksadress
Lantmäterigatan 4

Telefon
026-17 67 00
E-post: gavle.tingsratt@dom.se
www.gavletingsratt.domstol.se

Telefax
026-17 67 50

Expeditionstid
måndag - fredag
09:00-16:00

YRKANDEN OCH INSTÄLLNING

Åklagaren har, med hänvisning till 16 kap. 8 § 1 st. brottsbalken, yrkat att Daniel Lindskog Harria (forts. Daniel), ska dömas för hets mot folkgrupp enligt följande gärningsbeskrivning.

Lindskog Harria har den 31 januari 2018 i Sandviken, Sverige, i meddelande som sprids uttryckt missaktning för folkgrupper eller annan grupp av personer med anspelning på etniskt ursprung och trosbekännelse genom att på Facebookgruppen "Politikfakta" skriva: "Äckliga muslimjävel". Meddelandet har härigenom varit tillgängligt för andra.

Daniel har vidgått att han skrivit i Facebookgruppen på det sätt som gjorts gällande men bestritt ansvar för brott på den grund att saknat uppsåt till att sprida ett meddelande som uttryckt missaktning för folkgrupper eller annan grupp av personer med anspelning på etniskt ursprung och trosbekännelse. Han har gjort gällande att brottet i vart fall är att bedöma som ringa med hänsyn till att det är oklart dels hur stor spridning meddelandet har fått då kommentaren har gjorts i en sluten grupp och dels hur många som faktiskt har tagit del av meddelandet.

UTREDNINGEN

Daniel har hörts över åtalet. Åklagaren har som bevisning därutöver åberopat utdrag från Facebook.

Daniel har berättat: Han skrev som han gjorde eftersom han blev förbannad över förövaren i artikeln. Han skrev väl så för att han tycker att våldtäktsmän generellt är äckliga. Han tror att det framgick av artikeln som var länkad att det var en syrisk muslim som hade gjort det. Han skrev förmodligen kommentaren direkt efter att han hade läst artikeln som han tror innehöll ordet muslim. Det var ogenomtänkt att göra den kommentaren och det var i ren vrede mot förövaren. Han har ingen åsikt mot muslimer utan kommentaren var riktad mot person som artikeln handlade om.

DOMSKÄL**Ska Daniel dömas för hets mot folkgrupp?**

För hets mot folkgrupp döms den som i uttalande eller i annat meddelande som sprids hotar eller uttrycker missaktning för folkgrupp eller annan sådan grupp av personer med anspelning på ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, trosbekännelse eller sexuell läggning (se 16 kap. 8 § brottsbalken). Påföljden är fängelse i högst två år eller, om brottet är ringa, böter (se angiven bestämmelse).

Det är genom den skriftliga bevisningen och Daniels egna uppgifter utrett att han skrivit på det sätt som åklagaren gjort gällande. Kommentaren har gjorts i anslutning till ett inlägg på en Facebooksida. Även om det skulle vara fråga om en sluten sida framgår att inlägget har delats 393 gånger och att det finns 1 300 reaktioner på inlägget. Kommentaren som Daniel har gjort har således varit tillgänglig för andra och det är ett meddelande som har spritts.

För att åtalet ska vara styrkt ska Daniel även genom sitt meddelande ha visat missaktning för en folkgrupp eller annan sådan grupp av personer med anspelning på etniskt ursprung och trosbekännelse. Daniels invändning om att han i sitt meddelande enbart avsåg att rikta sig mot individen i artikeln får godtas. Med hänsyn till lydelsen i kommentaren och vad Daniel har berättat anser tingsrätten det inte visat annat än att han genom sitt meddelande riktat sig mot personen i artikeln. Han har således inte uppsåtligen visat missaktning för en folkgrupp eller annan grupp av personer. Åtalet är därför inte styrkt och ska ogillas.

Ersättning till försvararen

Advokat Michael Hennel ska tillerkännas begärd ersättning enligt taxa. Kostnaden ska med hänsyn till utgången i målet stanna på staten.

GÄVLE TINGSRÄTT

DOM
2018-11-15

B 2074-18

Enhet 1

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2.

Ett överklagande ska ha kommit in till tingsrätten senast den 6 december 2018.

Överklagandet prövas av Hovrätten för Nedre Norrland.

På tingsrättens vägnar,

Hedwig Kagmark

Skiljaktig mening, se bilaga 1.

Tingsfiskalen Hedwig Kagmark är skiljaktig i fråga om skuld och rubricering och anför följande.

I enlighet med vad majoriteten i den delen anført anser jag det utrett att Daniel har uttryckt sig på det sätt som åklagaren gjort gällande i en kommentar i anslutning till ett inlägg i gruppen Politikfakta på Facebook och att det är fråga om ett meddelande som spridits i den mening som avses i 16 kap. 8 § brottsbalken. Vad gäller frågan om han i meddelandet har uttryckt missaktning för folkgrupper eller annan grupp av personer med anspelning på etniskt ursprung eller trosbekännelse gör jag dock följande bedömning.

I förarbetena till den senaste ändringen av bestämmelsen om hets mot folkgrupp anges bl.a. följande. Vid prövningen av om en gärning utgör straffbar hets måste det aktuella meddelandet bedömas i sitt sammanhang. Motiven för gärningen ska då beaktas. Meddelandet måste, vid en objektiv bedömning och med hänsyn tagen till sammanhanget, framstå som innefattande uttryck för missaktning för en sådan grupp som avses i bestämmelsen och det måste stå klart att gärningsmannens uppsåt varit att sprida ett sådant meddelande. (Se prop. 2001/02:59 s. 60). För ansvar krävs att missaktning riktas mot en kollektivt bestämd grupp och kollektivt av sådana grupper, således inte en enskilt identifierbar individ (jfr a. prop. s. 15).

Även om det meddelande som Daniel har skrivit enligt honom varit riktat mot personen som omnämns i artikeln han läst ger dess ordalydelse och sammanhanget i vilket det förekommer uttryck för missaktning i en vidare bemärkelse. Meddelandet har förmedlats i form av en kommentar till inlägget vilket talar för att Daniel därmed vänt sig även till de som hade möjlighet att ta del därav. Kommentaren utgörs snarare av en anmärkning över personen som muslim på ett nedsättande sätt än ett meddelande riktat direkt till personen. Mot denna bakgrund anser jag det styrkt att meddelandet uttryckt missaktning mot den kollektivt bestämda gruppen med anspelning på trosbekännelse.

För straffbarhet krävs att det är helt klart att uttalandet överskrider gränsen för en saklig och vederhäftig diskussion rörande gruppen i fråga (se a. prop. s. 15). Genom sitt meddelande har Daniel uttryckt sig på ett sätt som, även om det var i form av en kommentar på innehållet i artikeln, klart överskrider denna gräns. Detta, med en tolkning av bestämmelsen om hets mot folkgrupp i enlighet med de rättigheter som följer av Europakonventionen.

Daniel har varit medveten om på vilket sätt och i vilket sammanhang han uttryckt sig. Han måste därmed även ha varit medveten om den spridning som kommentaren kunde få. Han har följaktligen agerat med uppsåt och således gjort sig skyldig till hets mot folkgrupp.

Även om kommentaren gjorts i anslutning till ett inlägg på en i och för sig sluten grupp framgår att 393 personer har delat inlägget, att 1 300 personer har reagerat på det och att 168 personer har kommenterat på det. Dessa personer måste rimligtvis ha kunnat ta del av kommentaren. Denna omständighet innebär, oaktat att det inte framgår hur många som faktiskt har tagit del av kommentaren, att brottet inte kan bedömas som ringa. Vad som framkommit om gärningen i övrigt föranleder ingen annan bedömning. Brottet är således att bedöma som hets mot folkgrupp, av normalgraden. Mot denna bakgrund anser jag att åtalet ska bifallas.

Hur man överklagar

Dom i brottmål, tingsrätt

TR-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga inom 3 veckor

Överklaga skriftligt inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.

5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd. Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen, och det är kopplat en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd för skadeståndsdelen om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.

Skiljaktig mening i hovrätten

Hovrättsrådet Rikard Ebbing och nämndemannen Ann-Louise Svensson är skiljaktiga och anför följande.

I 16 kap. 8 § första stycket brottsbalken stadgas att den som i uttalande eller annat meddelande som sprids hotar eller uttrycker missaktning för folkgrupp eller annan sådan grupp av personer med anspelning på ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, trosbekännelse eller sexuell läggning döms för hets mot folkgrupp till fängelse högst två år eller om brottet är ringa till böter.

Vi ansluter oss till majoritetens mening att kommentaren ”Äckliga muslimjävel” fått den spridning som krävs för straffbarhet. Den kommentar som Daniel Lindskog Harria skrev är vidare nedsättande.

Daniel Lindskog Harria har uppgett att han skrev kommentaren direkt efter att ha läst en artikel om en syrisk muslim som enligt artikeln gjort sig skyldig till våldtäkt. Han har vidare uppgett att det han inte har någon åsikt om muslimer utan kommentaren riktade sig mot den person som artikeln handlade om. Daniel Lindskog Harrias uppgift är inte motbevisad och den ska därför godtas.

Annat är således inte utrett än att hans kommentar riktar sig mot en speciell person, nämligen den person som påstods ha gjort sig skyldig till en våldtäkt. En enskild person kan rent språkligt inte sägas utgöra en grupp. Redan lagtextens ordalydelse talar således starkt emot att det Daniel Lindskog Harria skrev på facebookgruppen ”politikfakta” är straffbart enligt 16 kap. 8 § brottsbalken.

Högsta domstolen har i NJA 1999 s.702 uttalat att rasistiska yttranden som riktar sig mot enskilda personer straffbeläggs enligt 5 kapitlet brottsbalken.

Enligt förarbetena till bestämmelsen är det kollektivt bestämda grupper som skyddas, men inte enskilda identifierbara individer. Förföljelse av exempelvis en familj på grund av nationell eller etnisk tillhörighet bestraffas inte enligt denna bestämmelse. Straffbestämmelser om t.ex. olaga hot, ofredande eller förolämpning kan vara tillämpliga i dessa fall (se Brottsbalken en kommentar, Holmqvist mfl, avsnitt 16:8 s.5)

Vid nu angivna förhållanden och då strafflag av rättssäkerhetsskäl alltid ska tolkas restriktivt föreligger inte förutsättningar att döma Daniel Lindskog Harria för hets mot folkgrupp. Tingsrättens dom ska därför fastställas.

Hur man överklagar hovrättens avgörande

Den som vill överklaga hovrättens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av hovrättens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar hovrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se